

Arbeidsrechtbank Oudenaarde, 3de kamer, 16 april 2009

Zetel: Luc Hoedaert, Voorzitter Arbeidsrechtbank, Etienne Verdonckt, Erik Van Laecke, rechters sociale zaken

OM: Michiel Dhaene, substituut arbeidsauditeur

Pleit.: Mevr. S. Uytterhaegen (synd. afgev. ACV), Me Van den Daele

Leroy / RVP

AR 08/230/A/III

**GERECHTELIJK WETBOEK - VOLSTREKTE BEVOEGDHEID -
ARBEIDSRECHTBANK - WERKNEMERSPENSIOENEN - RAMING
PENSIOENRECHTEN DOOR DE PENSIOENDIENST - FOUT -
SCHADEHERSTEL**

De arbeidsrechtbank is bevoegd om kennis te nemen van een geschil dat in hoofdzaak de ingangsdatum van een werknemerspensioen betreft, zelfs wanneer de grondslag ervan ligt in de aangevoerde fout van de pensioendienst in de raming van het pensioenbedrag, en ondergeschikt voor deze fout een schadevergoeding wordt gevorderd. Er is overigens ook rechtspraak die van oordeel is dat de arbeidsgerechten hoe dan ook bevoegd zijn inzake de aansprakelijkheid van de sociale zekerheidsinstellingen die het gevolg is van een in de uitoefening van hun opdracht begane beleidsfout ten aanzien van sociaal verzekerden.

**WERKNEMERSPENSIOENEN - INFODIENST PENSIOENEN - HANDVEST
SOCIAAL VERZEKERDE - INFORMATIEVERPLICHTING -
PENSIOENRAMING - GEEN MELDING VAN MINIMUMPENSIOEN
VOLLEDIGE LOOPBAAN - FOUT - SCHADEHERSTEL - GEEN PENSIOEN
MET TERUGWERKENDE KRACHT - GEEN VOLLEDIGE BETALING VAN
VERSCHIL - GEMISTE KANS - EX AEQUO ET BONO**

De pensioenraming meegedeeld in toepassing van het KB 25 april 1997 tot instelling van een "infodienst pensioenen" is geen vrijblijvende inlichting, zeker niet wat het verleden betreft, mede gelet op de informatieverplichting van het Handvest Sociaal Verzekerde. De mogelijkheid van een voorafgaande berekening dient precies om de sociaal verzekerde toe te laten met kennis van zaken te beslissen over het al dan niet indienen van een pensioenaanvraag. De RVP begaat een fout wanneer in deze raming geen rekening wordt gehouden met het minimumpensioen volledige loopbaan.

Er is een oorzakelijk verband tussen deze fout en het feit dat een volledige werkloze beslist geen pensioenaanvraag in te dienen, ten onrechte denkend dat het pensioen lager zou zijn dan zijn werkloosheidsuitkering.

In acht genomen de pensioenwetgeving kan de rechtbank niet bevelen dat het pensioen toegekend wordt met terugwerkende kracht, wat overigens een probleem van cumulatie met de genoten werkloosheidsvergoedingen zou stellen.

Evenmin kan de betrokkene aanspraak maken op een volledige betaling van het verschil tussen de pensioenbedragen en de genoten werkloosheidsvergoedingen, omdat niet met absolute zekerheid kan worden gezegd dat hij bij een correcte informatie hoe dan ook haar pensioen zou hebben aangevraagd.

De rechtbank kent ex aequo et bono wegens gemiste kans een schadevergoeding toe van 750 euro (op een geraamd verschil van c.a. 1950 euros).

CODE JUDICIAIRE - COMPETENCE MATERIELLE - TRIBUNAL DU TRAVAIL - PENSIONS SALARIES - EVALUATION DES DROITS A LA PENSION PAR L'OFFICE DES PENSIONS - FAUTE - REPARATION

Le tribunal du travail est compétent pour connaître d'un litige qui concerne à titre principal la date de prise de cours d'une pension de salarié, même si le fondement de l'action se trouve dans une faute alléguée de l'office des pensions dans l'évaluation du montant de la pension, et si à titre subsidiaire, sont réclamés des dommages et intérêts. Au demeurant, il y a de la jurisprudence qui est d'avis que les juridictions du travail sont de toute façon compétentes en matière de responsabilité des institutions de sécurité sociale du fait d'une faute de gestion à l'égard d'assurés sociaux dans le cadre de l'exercice de leur mission

PENSIONS SALARIES - SERVICE INFO PENSIONS - CHARTE DE L'ASSURE SOCIAL - OBLIGATION D'INFORMATION - EVALUATION DE PENSION - PAS DE MENTION DU MINIMUM CARRIERE COMPLETE - FAUTE - REPARATION - PAS DE PENSION AVEC EFFET RETROACTIF - PAS DE PAIEMENT COMPLET DE LA DIFFERECCE - PERTE D'UNE CHANCE - EX AEQUO ET BONO

L'évaluation de pension communiquée en application de l'AR 25 avril 1997 instituant un "service info pensions" n'est pas un renseignement sans conséquence, du moins en ce qui concerne le passé, en tenant compte de l'obligation d'information de la Charte de l'assuré social. La possibilité d'un calcul préalable sert justement à permettre à l'assuré social de décider en connaissance de cause de l'introduction d'une demande de pension. L'ONP commet une faute lorsque cette évaluation ne tient pas compte du minimum de pension carrière complète.

Il y a un lien causal entre cette faute et la décision d'un chômeur complet de ne pas introduire de demande de pension, croyant à tort que la pension serait inférieure à son allocation de chômage.

Tenant compte de la législation sur les pensions, le tribunal ne peut pas ordonner l'octroi à titre rétroactif de la pension, ce qui poserait d'ailleurs un problème de cumul avec les indemnités de chômage dont l'intéressé a bénéficié.

L'intéressé ne peut pas non plus prétendre au paiement complet de la différence entre le montant de la pension et les indemnités de chômage dont il a bénéficié, car on ne peut dire avec une certitude absolue qu'il aurait demandé sa pension s'il avait été correctement informé.

Le tribunal accorde une indemnité pour perte de chance fixée ex aequo et bono à 750 euros (sur une différence évaluée à environ 1950 euros).

Eerste bladzijde.

N 161 (handl.) 16
(vrij van expediteerrecht) art. 25, 27 Wvka, 1)

V. 85

A.R. nr. 08/230/A/III.

Rep. nr. 09/1445

De ARBEIDSRECHTBANK te OUDENAARDE, derde kamer, spreekt het hieronder
volgend vonnis uit tijdens de openbare terechtzitting van donderdag **zestien april**
tweeduizend en negen

20 APR 2009

IN DE ZAAK:

LEROY, Diane, Maria, Elvida, wonende te 9570 Lierde, Nieuwstraat nr. 52, geboren te
Sint-Martens-Lierde op 10 juni 1945,
eisende partij, vertegenwoordigd door mevrouw S. Uytterhaegen, afgevaardigde van
een representatieve organisatie van werknemers en houder van een schriftelijke
volmacht,

tegen:

RIJKSDIENST VOOR PENSIOENEN, openbare instelling, waarvan de zetel gevestigd
is te 1060 Brussel, Zuidertoren, met gewestelijk kantoor te 9000 Gent, Koningin
Fabiolalaan nr. 116,
verwerende partij, vertegenwoordigd door Mr. B. Van Den Daele, advocaat te Ronse.

Rechtspleging

De artikelen 2, 30, 34, 35, 36, 37 en 41 van de Wet van 15 juni 1935 op het taalge-
bruik in gerechtszaken werden nageleefd.

De rechtbank heeft de partijen gehoord; de conclusies van de partijen en de stukken
van het dossier werden ingezien.

De heer Michiel Dhaene, substituut-arbeidsauditeur, wordt gehoord tijdens de
openbare terechtzitting van 19 maart 2009 en legt een schriftelijk advies over. De
partijen geven geen repliek.

Vordering

De vordering werd ingeleid door het verzoekschrift, dat de eisende partij op 1 april
2008 ter griffie van de Arbeidsrechtbank te Oudenaarde heeft neergelegd.

Aldus stelt de eisende partij beroep in tegen de beslissing van de verwerende partij dd.
21 januari 2008.

Door deze beslissing werd aan de eisende partij ter kennis gebracht dat haar
rustpensioen als werknemer niet kan herzien worden omdat de nieuwe
bewijsmiddelen onvoldoende zijn om de vorige pensioenbeslissing te herzien.

In het verzoekschrift is de vordering als volgt omschreven:

- in hoofddorde: "de verwerende partij te gelasten haar in recht te herstellen en haar pensioenrecht vanaf 1 juli 2005 toe te kennen, meer de wettelijke en gerechtelijke intresten op het gedelgde mininkomen in de periode van 1 juli 2005 tot en met 30 juni 2007 vanaf vervallen termijn";
- ondergeschikt: "de verwerende partij te veroordelen tot betaling aan de eisende partij van een schadevergoeding zijnde het verschil tussen het pensioen en de werkloosheidsuitkering ten belope van 1.954,39 euro, meer de wettelijke en gerechtelijke intresten op het gedelgde mininkomen in de periode van 1 juli 2005 tot en met 30 juni 2007 vanaf vervallen termijn".

Feiten

De eisende partij, geboren op 10 juni 1945, vroeg op 6 december 2004 (toen volledig werkloos) aan de verwerende partij om haar pensioen te willen ramen op datum van 1 juli 2009.

De verwerende partij deelde aan de eisende partij bij brief van 11 januari 2005 mee dat zij een pensioen zou ontvangen van 784,09 euro.

Deze brief van 11 januari 2005 specificeerde dat het om een raming ging die bij wijze van inlichting meegedeeld werd en dus geen recht opende op een pensioen.

Op vraag van de eisende partij zorgde de verwerende partij bij schrijven dd. 25 mei 2007 voor een nieuwe raming (ingang op 1 juli 2010) met een maandelijks bedrag van 886,98 euro bruto.

Op 18 juni 2007 vroeg de eisende partij effectief haar pensioen aan vanaf juli 2007, hetgeen werd toegekend bij beslissing van 9 juli 2007 voor een maandelijks bruto bedrag van 886,33 euro.

Op 17 oktober 2007 vroeg de eisende partij aan de verwerende partij deze beslissing te herzien (met ingang vanaf 1 juli 2005).

In de bestreden beslissing van 21 januari 2008, waartegen huidig beroep, besliste de verwerende partij dat geen herziening mogelijk was.

Standpunt van de partijen

De eisende partij stelt dat zij in het vooruitzicht van haar zestig jaar (op 10 juni 2005) in december 2004 een raming vroeg (haar overgemaakt op 11 januari 2005), waaruit zij kon afleiden dat het voor haar voordeliger was om haar pensioen niet aan te vragen en verder werkloosheidsvergoedingen te genieten.

De eisende partij argumenteert dat achteraf is gebleken dat zij recht had op het minimumpensioen voor een volledige loopbaan, dat hoger lag dan haar werkloosheidsuitkering.

De eisende partij stelt dat de verwerende partij verantwoordelijk is voor deze verkeerde informatie.

De eisende partij verwijst naar het handvest van de sociaal verzekerde, inzonderheid naar artikel 3 dat de verwerende partij verplicht tot een nauwkeurige en volledige informatie.

Volgens de eisende partij kan de verwerende partij zich niet verschuilen achter de notie "raming" omdat dit enkel kan slaan op toekomstige elementen terwijl voor het verleden alle elementen reeds bekend zijn.

Volgens de eisende partij zet de verwerende partij "de wereld op zijn kop" door te stellen dat zij de schade aan zichzelf heeft te wijten en maar een officiële pensioenaanvraag had moeten indienen.

De eisende partij vordert in hoofddorde een herstel in natura, namelijk dat haar pensioen wordt toegekend met terugwerkende kracht tot 1 juli 2005.

Ondergeschikt vordert de eisende partij het verschil tussen de genoten werkloosheidsuitkeringen en het pensioen waarop zij recht had vanaf juli 2005 tot en met juni 2007.

De verwerende partij betwist de materiële bevoegdheid van de arbeidsrechtbank en stelt dat de vordering is gebaseerd op artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek (en ter terechtzitting preciseert de verwerende partij dat de rechtbank van eerste aanleg bevoegd is).

Ondergeschikt stelt de verwerende partij dat zij geen verkeerde informatie heeft meegedeeld en alle gegevens op de individuele rekening correct waren.

De verwerende partij benadrukt dat het gaat om een raming, enkel ten titel van inlichting.

Volgens de verwerende partij had de eisende partij maar een effectieve pensioenaanvraag moeten doen.

De verwerende partij vraagt de afwijzing van de vordering nu de ingangsdatum van het pensioen nooit vooraf kan gaan aan de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de pensioenaanvraag werd ingediend (vordering in hoofddorde) en omdat zij geen fout beging (vordering in ondergeschikte orde).

Beoordeling

A. Bevoegdheid

1. Op de exceptie van onbevoegdheid van de verwerende partij, heeft de eisende partij geen verwijzing gevorderd naar de arrondissementsrechtbank zodat deze

rechtbank, in toepassing van artikel 639, 3° lid van het Gerechtelijk Wetboek, uitspraak moet doen over de (materiële) bevoegdheid.

De materiële bevoegdheid wordt bepaald op het ogenblik van de rechtsingang, d.w.z. wanneer het geding wordt ingeleid (Cass. 22 oktober 1981, Arr. Cass. 1981-1982, 282; Cass. 9 januari 1989, Arr. Cass. 1988-1989, 549).

Het Hof van Cassatie heeft beslist dat de materiële bevoegdheid bepaald wordt naar het voorwerp van de eis, zoals dit uit de dagvaarding blijkt (Cass. 8 september 1978, R.W. 1978-1979, 960 met noot van J. Laenens; Cass. 13 oktober 1997, Arr. Cass. 1997, 401).

De rechtbank moet bij de beoordeling van zijn materiële bevoegdheid enkel uitgaan van de feiten en de vordering zoals de eisende partij die stelt (J. Laenens, K. Broeckx en D. Scheers, "Handboek van gerechtelijk recht", Intersentia Antwerpen, 2004, nr. 387, nr. 214) en dient niet het werkelijk voorwerp van de ingestelde vordering te onderzoeken.

2. Het voorwerp van de vordering strekt ertoe de beslissing van de verwerende partij dd. 21 januari 2008 te vernietigen.

De eisende partij had gevraagd haar pensioen toe te kennen met ingang van 1 juli 2005 (herziening) en de verwerende partij heeft deze aanvraag afgewezen in de voornoemde beslissing.

Op basis hiervan is de arbeidsrechtbank bevoegd in toepassing van artikel 580, 2° van het Gerechtelijk Wetboek, namelijk een betwisting inzake het recht op een werknemerspensioen.

Dat deze aanvechting ook neerkomt op een vergoeding (in natura) van het verlies aan pensioen door de foutieve berekening van de eisende partij doet niet terzake.

In het kader van een efficiënte rechtsbedeling en voor zo veel als nodig bij samenhang dient ook uitspraak te worden gedaan over de ondergeschikte vordering van de eisende partij tot het bekomen van een schadevergoeding wegens de foutieve informatie.

Overigens is er ook rechtspraak die van oordeel is dat de arbeidsgerechten "hoe dan ook" bevoegd zijn inzake de aansprakelijkheid van de sociale zekerheidsinstellingen die het gevolg is van een in de uitoefening van hun opdracht begane beleidsfout ten aanzien van sociaal verzekerden (Arrond. Mons, 27 juni 2008, Soc. Kron. 2008, 536; J. Petit, Sociaal Procesrecht, 2007 nr. 521).

B. Ten gronde

1. Het wordt niet betwist dat de verwerende partij in de eerste pensioenberekening geen melding heeft gemaakt van het minimumpensioen voor een alleenstaande met een volledige loopbaan, waarop de eisende partij aanspraak kon maken op het ogenblik van haar aanvraag om een berekening (raming).

Het is duidelijk dat de verwerende partij over dit gegeven (dat geput kon worden uit het beroepsverleden van de eisende partij) beschikte (moest beschikken) op het ogenblik van de aanvraag.

Het bedrag van het minimumpensioen is een aan de verwerende partij bekend gegeven en de vermelding hiervan is essentieel in een berekening van het pensioen om de sociaal verzekerde met kennis van zaken te laten beslissen.

Dit gegeven kan ook in een informaticasysteem worden ingebracht om als "standaardformule" te vermelden bij een berekening.

Voor dit element uit het verleden kan de verwerende partij zich dan ook niet verschuilen achter het begrip "raming", wat wel een aanvaardbaar argument kon zijn indien de berekening betrekking had op toekomstige gegevens (vatbaar voor wijzigingen en eventualiteiten).

Ook kan de verwerende partij niet gevolgd worden dat het "maar ging" om een inlichting in acht genomen o.a. de artikelen 3 en 4 van de Wet van 11 april 1995 tot invoering van het handvest van de sociaal verzekerde:

Artikel 3. De instellingen van sociale zekerheid zijn verplicht aan de sociaal verzekerde die daar schriftelijk om verzoekt, alle dienstige inlichtingen betreffende zijn rechten en verplichtingen te verstrekken en uit eigen beweging de sociaal verzekerde alle bijkomende informatie te verschaffen die nodig is voor de behandeling van zijn verzoek of het behoud van zijn rechten, onverminderd het bepaalde in artikel 7.

Deze inlichting moet nauwkeurig en compleet zijn om de betrokken sociaal verzekerde toe te laten al zijn rechten en verplichtingen uit te oefenen. Deze inlichting is kosteloos en moet binnen een termijn van (vijfenveertig dagen) worden verstrekt.

De Koning bepaalt in welke gevallen informatieverstrekking wel aanleiding geeft tot inning van rechten en in welke sectoren die termijn van (vijfenveertig dagen) kan worden verlengd. Hij stelt vast hoeveel die rechten bedragen, onder welke voorwaarden en op welke wijze ze verschuldigd zijn.

Artikel 4. Onder dezelfde voorwaarden moeten de instellingen van sociale zekerheid inzake de materies die hun aanbelangen aan (ieder sociaal verzekerde) die erom verzoekt, raad geven in verband met de uitoefening van zijn rechten en het vervullen van zijn plichten en verplichtingen. De Koning kan, na advies van het beheerscomité of van het bevoegde adviesorgaan van de betrokken instelling, nadere toepassingsmodaliteiten van dit artikel vaststellen.

Ook de artikelen 4 en 6 van Koninklijk Besluit van 12 december 1997, tot uitvoering van artikel 4, derde lid van het Koninklijk Besluit van 25 april 1997 tot instelling van een "Infodienst Pensioenen", met toepassing van artikel 15, 5° van de Wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, geven aan dat het vanwege de verwerende partij niet gaat om een vrijblijvende inlichting, zeker niet wat het verleden betreft.

Artikel 4. Voor het loopbaangedeelte waarvoor de gegevens met betrekking tot de in aanmerking te nemen diensten en inkomsten niet beschikbaar zijn op het ogenblik dat de raming van de pensioenrechten wordt gemaakt, wordt rekening gehouden met hypothesen die in het antwoord worden gepreciseerd.

Artikel 6. De verstrekte raming vermeldt het brutojaarbedrag van het in de aanvraag bedoelde pensioen. Als uit de beschikbare gegevens blijkt dat de betrokkene op het ogenblik van de raming reeds begunstigde is van een of meer andere pensioenen, worden die ook voor de raming in aanmerking genomen.

Als de aanvraag meerdere pensioenen betreft, wordt de verstrekte raming opgesteld rekening houdend met de cumulatiebepalingen tussen deze verschillende voordelen onderling.

Ook is het een onredelijk argument van de verwerende partij om te stellen dat de eisende partij maar een effectieve pensioenaanvraag had moeten indienen om correct te worden ingelicht.

De mogelijkheid van een voorafgaande berekening dient precies om de sociaal verzekerde toe te laten met kennis van zaken te beslissen over het al dan niet indienen van een pensioenaanvraag.

Voor de rechtbank staat de fout van de verwerende partij vast.

2. Verder is de rechtbank van oordeel dat de eisende partij hierdoor schade heeft geleden nu de eisende partij pas later haar pensioen heeft aangevraagd dat hoger was dan de werkloosheidsvergoeding en dat er een oorzakelijk verband is tussen de fout en de schade (artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek).

In acht genomen de pensioenwetgeving kan de rechtbank niet bevelen dat de eisende partij haar pensioen geniet met terugwerkende kracht tot 1 juli 2005 en in dat opzicht dient de bestreden beslissing te worden bevestigd.

Overigens dient vastgesteld dat de eisende partij aldus ook de genoten werkloosheidsvergoedingen zou cumuleren met het pensioen.

Wel is de rechtbank van oordeel dat de eisende partij aanspraak kan maken op een (vervangende) schadevergoeding.

De rechtbank is evenwel van mening dat de eisende partij geen aanspraak kan maken op een volledige betaling van het verschil tussen de pensioenbedragen en de genoten werkloosheidsvergoedingen.

Zoals de eisende partij zelf erkent in haar besluiten van 25 juli 2008 (blz. 1) gaat het in haar hoofde om een "gemiste kans" om haar pensioen aan te vragen en te bekomen vanaf 1 juli 2005 en kan niet met absolute zekerheid worden gezegd dat de eisende partij, bij een correcte informatie, hoe dan ook haar pensioen dan zou hebben aangevraagd.

De rechter beoordeelt soeverein het werkelijk bestaan van de schade ten gevolge van een onrechtmatig feit, met name de werkelijkheid van het verlies van een kans en van het nadeel dat er kan uit voortvloeien (Cass. 4 maart 1975, Pas 1975, I, 682).

Deze gemiste kans kan enkel ex aequo et bono worden begroot en wordt door de rechtbank bepaald op 750 euro.

De door de eisende partij gevorderde interesten dienen begrepen te worden als vergoedende interesten.

Deze kunnen worden toegekend vanaf de gemiddelde datum in de gevatte periode van 1 juli 2005 tot 30 juni 2007, namelijk vanaf 1 juli 2006.

Beslissing

Na het schriftelijk advies van het Openbaar Ministerie, wordt op tegenspraak als volgt beslist.

De rechtbank:

- laat de vordering toe;
- verklaart de vordering ongegrond in de mate dat deze er toe strekt de vernietiging te bekomen van de beslissing van de verwerende partij dd. 21 januari 2008 en het pensioen te bekomen met ingang van 1 juli 2005;
- verklaart de ondergeschikte vordering gedeeltelijk gegrond en veroordeelt de verwerende partij tot betaling aan de eisende partij van een schadevergoeding van zevenhonderd vijftig euro, meer de vergoedende interesten vanaf 1 juli 2006 en de gerechtelijke interesten;
- stelt vast dat bij ontstentenis van een omstandige opgave het bedrag van de tot op heden te vereffenen kosten van de partijen kan worden bepaald;
- verwijst met toepassing van artikel 1.017 alinea 2 van het Gerechtelijk Wetboek de verwerende partij in de kosten van het geding.

Aldus gewezen door:

Luc	HOEDAERT,	voorzitter van de Arbeidsrechtbank, voorzitter van de kamer;
Etienne	VERDONCKT,	rechter in sociale zaken, benoemd als werkgever;
Erik	VAN LAECKE,	rechter in sociale zaken, benoemd als werknemer-arbeider;

bijgestaan door

Sigrid DE BOEVER, griffier,

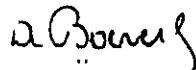
en uitgesproken door de voorzitter van de derde kamer van de Arbeidsrechtbank te Oudenaarde op donderdag zestien april tweeduizend en negen in openbare terechtzitting.

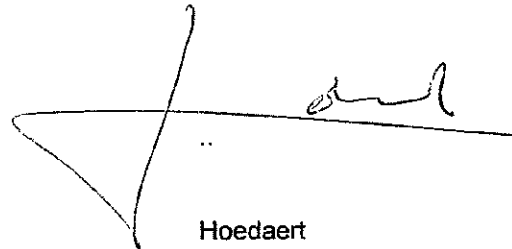
Verdonckt

Van Laecke

De Boever

Hoedaert